

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МІСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ У РОЗРІЗІ СТРАТЕГІЙ РОЗУМНОГО МІСТА

*СЕГОДІН Олег Олександрович,
здобувач вищої освіти
Науковий керівник – ПУШКАР Тетяна Андріївна,
канд. екон. наук, доцент,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Формування стратегій «розумних» міст одним із основним завдань, яке розкриває основну мету їх реалізації – підвищення якості життя мешканців, визначає оптимізацію міського трафіку та створення новітньої системи міської мобільності. Зростання кількості транспортних засобів в містах висуває на перший план взаємозалежних проблемних питань, серед яких зростання заторів на дорогах, зростання обсягів шкідливих викидів від приватного та громадського транспорту, недостатність міст для паркування, зростання витрат часу на пересування містом. Застосування цифрових інструментів у комплексі вирішення питань сталого розвитку розумних міст сприяє вирішенню актуальних питань поліпшення міського трафіку, що, в свою чергу є складовою реалізації інших завдань міського розвитку, зокрема декарбонізації міст.

Світовий досвід демонструє достатню кількість успішно реалізованих заходів оптимізації міського трафіку та формування інклюзивних збалансованих підходів до розвитку міської мобільності. Як зазначено фахівцями глобальної мережі C40, яка об'єднує понад 100 мерів міст світу, які об'єдналися з метою боротьби з глобальною кліматичною кризою, одна третина викидів в цих містах спричинено транспортом, саме транспорт є джерелом забруднення повітря в містах [1]. Основними напрямками створення системи розумної мобільності, яка б враховувала би усі аспекти міського розвитку, є зміна підходів до громадського транспорту та формування його рухомого складу, розвиток та стимулювання переходу на «чисті» види транспорту, зокрема електромобільний транспорт; впровадження цифрових систем моніторингу міських маршрутів та регулювання інтервальності та кількості міського громадського транспорту на маршрутах; створення мережі «розумних» табло, які в режимі он-лайн відображають рух громадського транспорту і час прибуття на зупинки; виведення за межі міста рух транзитного вантажного транспорту; розвиток мережі розумного паркування; моніторинг рівня шкідливих викидів в містах.

Важливою складовою створення новітньої міської мобільності при реалізації стратегій збалансованого розвитку на основі цифровізації є створення міських мобільних додатків для інформування щодо руху громадського транспорту, часу очікування на зупинках, заторів на дорогах і побудови маршрутів руху із їх врахуванням, наявності та можливості зарезервувати в режимі онлайн через додаток місця для паркування.

Об'єднання в єдину міську цифрову систему основним складових мобільності, яка дозволяє проводити моніторинг в режимі он-лайн ситуацію з міським трафіком, вносити корегування і своєчасно інформувати мешканців міста, надаючи певні поради, є суттєвим кроком до поліпшення ситуації в містах.

Прикладом реалізації такого підходу є місто Лондон, яке було першим великим містом, яке запровадило плату за затори на вулицях. У 2019 році Лондон створив обмежену зону наднизьких викидів (ULEZ) у центрі міста, яка планується розширити по всьому місту найближчі п'ять років. Численні камери спостереження в Лондоні контролюють цю схему. В місті створена велика цифрова база даних транспорту [2]. До 2030 року місто планує запровадити плату за милю на основі пройденої відстані, а також планується впровадження системи руху Superloop експресів по місту. Superloop – мережа експрес-автобусних маршрутів з обмеженою кількістю зупинок, яка охопить всю столицю та з'єднає ключові центри міст, станції та транспортні вузли в околицях Лондона [3].

Отже, світовий досвід має значну кількість програм оптимізації міського трафіку та поліпшення міської мобільності, яка передбачає створення комплексу заходів, які спрямовуються на вирішення подолання заторів на дорогах, зниження шкідливих викидів від транспорту, стимулювання переходу на нові «чисті» види транспорту, зокрема впровадження фінансових стимулів, які включають додаткові збори за забруднення, систему мобільних додатків для інформування, розвиток мережі «розумного» паркування, створення спеціальних зон для руху велосипедного транспорту, формування бази даних транспорту та транспортного руху на основі. Визначені напрями і можливості їх вирішення на основі цифрових інструментів є основою для розробки заходів із поліпшення міської мобільності міст України.

Список використаних джерел:

1. Transport. C40 Cities Climate Leadership Group. <https://www.c40.org/what-we-do/scaling-up-climate-action/transportation/> Accessed 01 Nov 2023
2. Smart city London: the smartest city in Europe. Bee smart city. <https://www.beesmart.city/city-portraits/london-europes-smartest-city> Accessed 01 Nov 2023
3. Superloop: connecting outer London faster. the London Assembly. <https://www.london.gov.uk/programmes-strategies/transport/superloop-connecting-outer-london-boroughs-more-quickly> Accessed 01 Nov 2023